

VŠETKO MÁ SVOJ ČAS
(zamyslenie na úryvok knihy Kazateľ 3, 1-15)

Na konci druhej kapitoly Kazateľ dospel k hlavnej príčine neuskutočniteľnosti ľudskej honby za šťastím. Medzi túžbami ľudí a ich splnením stojí niekto, kto môže odobrať chlieb jednému a dať ho druhému. V tretej kapitole tú myšlienku rozoberá hlbšie a rozširuje ju na každú sféru života človeka. Aj tu Kazateľ nachádza rovnaké neprogresívne točenie sa v jednom kruhu, to isté neodstrániteľné pôsobenie zákonov, aj tu sú všetky ľudské túžby a snahy neustále závislé na dobe a okolnostiach, a podobne, ako je to v prírode, uskutočňujú sa v prísnej postupnosti.

„*Všetko má svoj čas a svoju chvíľu každá vec pod nebom*“¹. Kazateľ tu hovorí o ľudskej činnosti, o javoch v ľudskom živote, ako je to vidieť ďalej. Hovorí, že fakty ľudského života nie sú úplne produkty slobodnej vôle človeka, že ležia za hranicami jeho vedomých túžob.

V závislosti ľudského života od vedľajších vplyvov, ktoré sa nedajú odstrániť vôľou človeka, spočíva hlavná príčina bezvýslednosti ľudských snažení, neuskutočniteľnosti ľudskej honby za šťastím.

Okrem toho, človek v sebe nemôže uhasiť smäd po vyššom blahu. Jeho túžba po šťastí, ktorá je do neho vložená samotným Bohom, ho neustále a neudržateľne ženie do nových námah, do nových hľadání.

Svet je plný harmónie, a duch človeka v sebe nesie pečať večnosti. No Bohom daný poriadok sveta pre človeka ostáva nedostihnuteľný a nemôže byť privedený do harmónie s ľudskou vôľou. „*On všetko prekrásne urobil v svoj čas*“², to jest, všetko Bohom stvorené je prekrásne v svojej dobe a mieste, vo všeobecnom systéme existencie sveta.

Hlboké protirečenie skryté v prirodzenosti človeka, z jednej strany túžba po večnosti, z druhej ohraničenosť jeho mysle, je hlavnou príčinou nespokojnosti ľudského ducha, jeho večných sklamaní. Aby sa človek sklamaniam vyhol, musí sa navždy zmieriť s myšlienkou, že vyššie šťastie nie je pod slnkom možné. Jednoducho povedané, musí obmedziť svoje požiadavky na život, odhodiť hľadanie vyššieho blaha a uspokojiť sa s tým, čo je relatívne dobré, „lepšie“.

„*Poznal som, že nie je pre nich nič lepšie, ako sa radovať a robiť dobré vo svojom živote*“³. Dobrá práca a pokojné užívanie pozemských radostí, hľa, jediné dostupné šťastie pre človeka. Pokiaľ sa človek na zemi snaží o absolútne šťastie, je odsúdený na stále sklamania. Dokonca aj lepšie momenty jeho života sú otravované myšlienkou o nestálosti šťastia, deprimujúcimi obavami o budúcnosť.

Naopak, človek, ktorý sa zriekol hľadania dokonalého šťastia, je spokojný aj s tým málom, čo mu život prinesie, raduje sa, bezstarostne sa teší na ďalší deň. Teší sa, ako dieťa, oddáva sa každej Bohom poslanej radosti, oddáva sa jej celou svojou bytosťou, bezprostredne, neničí ju analýzou, kritikou, neúčelnými pochybnosťami. A tie malé radosti, spojené s dobrou prácou a čistým svedomím, činia život príjemnejší, pomerne šťastný. Verše 12-13 vôbec nevyjadrujú taký pohľad na život, ktorý si kladie za životný cieľ iba pôžitok. Po prvé, vedľa pozemských radostí Kazateľ kladie inú nevyhnutnú podmienku šťastného života „konanie dobra“; po druhé, užívanie pozemských blah je spojené s vedomím závislosti na Božej vôli, s myšlienkou

¹ Kaz 3, 1.

² Kaz 3, 11.

³ Kaz 3, 12.

vd'aky, že je to "Boží dar". Takým spôsobom ta radosť zo života, ku ktorej Kazateľ vyzýva, spočíva na náboženskom svetonázore, predpokladá, ako svoju nevyhnutnú podmienku, vieru v Božiu prozreteľnosť.

Na začiatku tretej kapitoly Kazateľ hovoril o stálosti a nemennosti zákonov riadiacich ľudský život. Neskôr o nich hovorí konkrétnejšie. Tie zákony sú prejavmi večnej a nemennej Božej vôle. Nie je v moci človeka k nim čokoľvek pridať alebo z nich ubrať. A práve v tom spočíva zámer Božej prozreteľnosti, aby ľudom ukázal ich plnú závislosť na Bohu a naučil ich tak Božej bázni.